

Nina Marasović, stud. iuris

**Mihajlo Dika et. al.: ZBORNİK RADOVA S MEĐUNARODNOG
SAVJETOVANJA: „Aktualnosti građanskog procesnog prava – nacionalna
i usporedna pravnoteorijska i praktična dostignuća“, Pravni fakultet u
Splitu, 2015, I str. 415**

Sredinom studenoga 2015. godine na Pravnom fakultetu u Splitu održano je međunarodno savjetovanje iz područja građanskog procesnog prava pod nazivom „Aktualnosti građanskog procesnog prava – nacionalna i usporedna pravnoteorijska i praktična dostignuća“, a radovi izloženi na skupu sakupljeni su u Zborniku pod jednakim naslovom. Zbornik ima ukupno 415 stranica, dok se sadržajno sastoji od šesnaest (16) radova, od čega jedanaest (11) radova nacionalnih autora, dok njih pet (5) pripada inozemnim autorima.

Usporedni pravnoteorijski i praktični dio obradili su inozemni autori: prof. dr. sc. Arsen Janevski, redoviti profesor na Pravnom fakultetu „Justinijan Prvi“, Univerzitet Sv. Kiril i Metodija u Skoplju, radom „Pravni lekovi protiv rešenja kojima se dopušta izvršenje na osnovu verodostojne isprave doneto od javnog bilježnika“; prof. dr. sc. Vesna Rijavec, redovita profesorica Pravnog fakulteta Univerze v Mariboru čiji rad je naslovljen „Glavne karakteristike EU Uredbe o dokazima“; prof. dr. sc. Aleš Galič, redoviti profesor Pravnog fakulteta Univerziteta u Ljubljani čiji rad nosi naslov „Može li se trgovce prisiliti na izvansudsko rješavanje potrošačkih sporova“; prof. dr. sc. Vladimir Boranijašević, izvanredni profesor na Pravnom fakultetu Univerziteta u Prištini s privremenim sjedištem u Kosovskoj Mitrovici, s radom „Postupak za lišenje poslovne sposobnosti – Prema Zakonu o vanparničnom postupku Republike Srbije“ te posljednji inozemi autor dr. sc. Viktorija Haubrich, viša asistentica na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Mostaru s radom pod naslovom „Povreda odredbi parničnog postupka“.

Među nacionalnim radovima razlikujemo njih jedanest (11), slijedom kojih prvi obrađuje profesor emeritus Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu Mihajlo Dika s naslovom „Marginalije uz problem određivanja pojma činjenica u parničnom postupku“, izlažući svoje razmišljanje o pojmu činjenica u parničnom postupku pomalo ih razlikujući od mišljenja doktrine. Pojam činjenica najprije određuje analizirajući njihovu pravozaštitinu funkciju, nakon čega pokušava taj pojam odrediti kroz procesualističko i funkcionalno, koje polazi od funkcije postojanja ili nepostojanja nečega u suđenju, a ne onoga što ono samo po sebi jest. Postavljanjem takve definicije neposredno se određuje i razlika između tzv. pozitivnih činjenica, za čije postojanje pravna norma veže i nastupanje određenih pravnih posljedica, te onih negativnih čijim nepostojanjem ne nastupa ništa, pa više ne govorimo o nepostojanju nečega što tek treba utvrditi i što u krajnjem slučaju omogućava da se pod pojmom činjenice obuhvati i ono što se samo pretpostavlja i fingira. Činjenicu kao pojam prof. dr. sc. Mihajlo Dika upotpunjava i kroz određivanje nekih drugih bliskih kontekstnih pojmova kao što su činjenično

stanje, pravnorelevantne činjenične pretpostavke, tužbena osnova, stanje stvari te činjenična osnova odluke.

Prof. dr. sc. Jozo Čizmić, redoviti profesor u trajnom zvanju na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Splitu, obrađuje tematiku s naslovom „Imenovanje arbit(r)ara“. Autor izlaganje započinje obrazlaganjem pojma arbitar/izabrani sudac kao osobe kojoj je, u skladu sa sporazumom stranaka, povjereno da sama ili u vijeću s drugim arbitrima vodi postupak i odluči u određenom sporu. Nadalje, predmet ovog rada su i druga bitna pitanja koja se odnose na arbitra. Osim samog pojma i uloge arbitra, analizira nadalje i broj arbitara, gdje se raspravlja o dvojbi treba li određeni spor povjeriti arbitru pojedincu ili arbitražnom vijeću prilikom konstruiranja arbitražnog suda. Također, autor se osvrće i na način imenovanja arbitara, na njihova prava i obveze, kao i na pitanje izuzeća, neobavljanje dužnosti arbitra te imenovanje zamjenika arbitra.

Nadalje, prof. dr. sc. Alan Uzelac, kao redoviti profesor u trajnom zvanju te Marko Bratković, mag. iur., asistent na Katedri za građansko procesno pravo Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, razrađuju tematiku nespornih tražbina u radu „Certificiranje nespornih tražbina u domaćem i poredbenom pravu“. Novčane tražbine u pravilu se certificiraju u okviru postupka za izdavanje rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave, kako u Republici Hrvatskoj tako i u Sloveniji. Međutim, za razliku od ovih dviju zemalja, austrijski se postupak sudske opomene smatra prototipom efikasna postupka certificiranja nespornih novčanih tražbina, naglašavaju autori. Također, obrađujući navedene sustave, autori komparativno iznose sličnosti i razlike tih postupaka prema njihovoj prirodi i organizaciji, a sve to kako bi se unaprijedio sustav certificiranja nespornih tražbina u Republici Hrvatskoj. Zaključno, sintezu istraživanja oblikuju u dvanaest teza o pretpostavkama djelotvornog uređenja certifikacije nespornih tražbina, ističući kako je svaka zemlja slobodna tražiti optimalan režim za vlastite potrebe, dok se dobra rješenja mogu upotrijebiti i kao putokaz i uzor ostalima.

Sljedeći članak pod nazivom „Novi pravci reforme izvanparničnog prava u Republici Hrvatskoj“ rad je doc. dr. sc. Aleksandre Magarić, docentice na Katedri za građansko procesno pravo Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Reforma hrvatskog izvanparničnog prava nesumnjivo je neizbježna, pri čemu se nameće i potreba izbora odgovarajućeg koncepta kojim bi se postojeći nedostaci otklonili, naglašava autorica. „Osnovne ideje novog uređenja su primjena dvaju kriterija razgraničenja parničnog i izvanparničnog postupka – legalnog kriterija i kriterija pravne prirode spora, kao pomoćnog“, smatra autorica, dok u nastavku posebnu pozornost usmjerava na moguće načine rješavanja sporova o činjenicama i pravu, kojima bi se u hrvatsko pravo mogle unijeti neke inovacije.

Doc. dr. sc. Slađana Aras Kramar, docentica na Katedri za građansko procesno pravo Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, iznijela je rad „Novi pristup uređenju postupka radi razvoda braka u Hrvatskoj“. Svrha ovoga rada jest prikazati osnovna obilježja obiteljskopravne reforme te novine koje je ta reforma donijela u uređenje postupka radi razvoda braka u Hrvatskoj. Autorica u nastavku

iznosi osnovna obilježja reforme postupka radi razvoda braka, zatim obrazlaže, detaljno, s različitih aspekata, postupak radi razvoda braka bračnih drugova koji imaju zajedničku maloljetnu djecu, kao i bračnih drugova bez maloljetne djece. Na koncu autorica iznosi evaluaciju novog uređenja postupka radi razvoda braka, navodeći kako je posljednji Prijedlog Obiteljskog zakona iz 2015. god., u cilju postizanja sporazuma roditelja o roditeljskoj skrbi, ostvarivanja osobnih odnosa te uzdržavanja djeteta, propisao nove institute i mehanizme (obvezno savjetovanje, obiteljska meditacija, plan o zajedničkoj roditeljskoj skrbi, tablice o uzdržavanju, Centar za posebno skrbništvo), a vrijeme će pokazati hoće li zaživjeti u praksi, navodi autorica.

Među nationale autore ovog Zbornika pripadaju i sljedeći: doc. dr. sc. Zvonimir Jelinić, docent na Katedri građansko-pravnih znanosti Pravnog fakulteta Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku, s radom „Sudska praksa u građanskim predmetima u sustavu primjene i tumačenja prava“, zatim doc. dr. sc. Dinka Šago, docentica na Katedri za građansko procesno pravo Pravnog fakulteta u Splitu s radom pod naslovom „Priznanje i ovrha sudskih odluka prema Uredbi Bruxelles i br. 44/2001 i Bruxelles I Bis br. 1215/2012“. Sljedeći rad, naziva „Privremene mjere u europskim građanskim parničnim postupcima“, djelo je dr. sc. Paule Poretti, više asistentice na Katedri građansko-pravnih znanosti Pravnog fakulteta Sveučilišta J. J. Strossmayer u Osijeku; dr. sc. Katarina Knol Radoja, viša asistentica na Katedri građansko-pravnih znanosti Pravnog fakulteta Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku, predstavila se radom „Trebali li nam Protokol broj 16 Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda?“; dr. sc. Dejan Bodul, viši asistent na Katedri za građansko procesno pravo Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci radom „Prilog raspravi o normativnoj Konvergenciji europskog latinskog javnog bilježnika“ te, naposljetku, Nina Mišić Radanović, mag. iur., asistentica Sveučilišnog odjela za forenzičke znanosti Sveučilišta u Splitu, prikazala je svoj rad s naslovom „Postupak prisilne (civilne) hospitalizacije prema Zakonu o zaštiti osoba s duševnim smetnjama“.